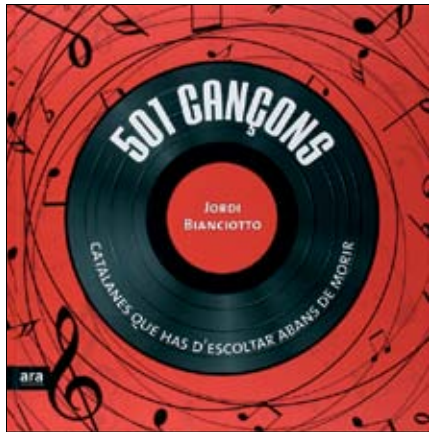

Cançons catalanes comentades

Jordi Bianciotto,
*501 cançons catalanes
que has d'escoltar abans de morir*,
Editorial Ara Llibres,
Barcelona 2014.

Jordi Bianciotto (Barcelona, 1964) és un periodista especialitzat en crítica musical, ben conegut tant dels lectors en paper (*El Periòdic*, *Enderrock...*) com en xarxa (*Nació Digital...*). De la seva passió per la música i dels seus coneixements del tema, que no dubtem a qualificar d'enciclopèdics, és el volum titulat *501 cançons catalanes que has d'escoltar abans de morir*. Un volum, com indica el títol, que ens aproxima a 501 cançons catalanes de tots els temps i de tots els estils. I ens hi acosta d'una manera força especial, almenys en aquest camp, ja que ho fa mitjançant comentaris de cada una de les cançons. Uns comentaris als quals ens té molt acostumats la crítica literària, però no pas tant la musical. I diem això perquè l'autor, com assenyalava en la introducció, atorga un gran protagonisme a la lletra de les composicions (p. 10) i al fet de situar-les en el context i desxifrar-ne els secrets, per dir-ho gairebé amb paraules textuales seves (p. 11). Bianciotto, doncs, ens acosta a les cançons per mitjà de l'opinió dels autors, a través de la contextualització de l'escriptura o de l'estrena, però sobretot mitjançant la lletra de la cançó, del seu contingut més evident o més amagat. El més curiós de tot plegat, però, és que el volum no conté la lletra de les 501 cançons comentades.

Sí que hi trobem el títol, l'autor, l'edició..., però el text no, fora naturalment d'alguns fragments que se citen textualment en els comentaris. De ben segur que el lector d'aquesta ressenya es deu preguntar el perquè d'aquesta mancança, com s'ho ha preguntat un servidor. Val a dir que l'autor no ho esmenta en cap moment, diríeu que ho dona com un fet l'evidència del qual fa innecessària tota justificació. Hi hem rumiat i hem arribat a la conclusió que pot ser per dues raons fonamentalment: la primera, perquè el volum almenys hauria doblat les pàgines amb la inclusió de les lletres i hauria esdevingut certament enciclopèdic. La segona, que encara ens sembla més de pes, gira entorn dels drets d'autor: hauria estat tan complicat obtenir els permisos per a reproduir les 501 cançons que és molt probable que l'autor, bon coneixedor de la matèria, ja ho descartés d'entrada. I ho diem, entre moltes altres coses, perquè Bianciotto en més d'un comentari fa referència als problemes que han tingut alguns adaptadors amb els hereus de l'obra versionada.

Fet aquest llarg preàmbul, que m'ha semblat d'allò més necessari, passem a veure el contingut del volum. En una breu introducció (pp. 10-11) l'autor justifica la tria, marcada en primer lloc pel fet d'incloure-hi només cançons catalanes i en alguns casos versions estrangeres en català que han arrelat fortament en el país; catalanes en el sentit més ampli del terme, perquè la tria en recull de tots els territoris de parla catalana. També ens hi explica que ha decidit d'agrupar-les en deu grans blocs temàtics. I ho ha fet perquè li ha semblat més divertit i més original, tot i que reconeix que també les podria haver agrupat per tendències, èpoques... Cada bloc conté un nombre variat de cançons (entre 83 i 28), que estan agrupades alfabèticament en cada un dels apartats. Tenen en comú, és clar, la matèria o els conceptes que comparteixen, alguns indiscutibles, d'altres una mica més agafats pels pèls. Són els següents, tots amb el subtítol corresponent i amb una breu introducció, que acaben de concretar-ne el contingut: «La mirada al món (actitud vital, principis, percepció de futur)», amb 72 peces; «Companys de viatge (amistat i fraternitat, família, mites i objectes estimats)», amb 44; «Amor (sentiment afectiu, enamorament, romanticisme)», amb 80; «Sensualitat (sexe i voluptuositat)», amb 28;

«Quotidianitat (costumisme, món emocional)», amb 73; «Saviesa popular (història i memòria col·lectiva)», amb 28; «Llocs dels Països Catalans (ciutats, carrers, paisatges)», amb 28; «Lluita (ideals, compromís cívic, denúncia)», amb 83, la més nombrosa; «Diversió (festa, revetlla, evasió)», amb 28; «Mons imaginats (fantasia, màgia, surrealisme)», amb 37.

Dels comentaris, val la pena assenyalar que poden ser de dos tipus, que podríem resumir com a curts (mitja pàgina) i llargs (una pàgina sencera, que sempre comença amb unes paraules textuales sobre la cançó de l'autor de la lletra, el cantant o algun altre personatge estretament relacionat amb el text). La tria, pel que fa a l'aprofundiment dels comentaris, també és subjectiva, com assenyalava Bianciotto, però hem de dir en honor seu que en tots els casos és rigorosa, molt ben documentada i amena de llegir, sigui per les anècdotes que aporta, sigui per la implicació o el sentiment que trobem en alguns dels comentaris.

Una obra, doncs, ben original, fins i tot en el format i en el disseny, que sens dubte pot arribar a un públic molt divers i ampli, perquè, com assenyalen els dos paratextos introductoris, de Leonard Cohen i de Friedrich Nietzsche respectivament, «Sempre hi ha cançons significatives per a algú» o «les cançons són funcionals». De ben segur que gairebé tothom hi voldrà trobar la seva, de cançó, per veure què en diu Jordi Bianciotto o per veure què li aporta que encara no conegués. Esperem que els seus comentaris, sempre fets amb coneixement de causa, com hem dit, no facin caure algun mite d'infantesa (potser el sector menys representat, val a dir-ho), de joventut, de maduresa o de vellesa, perquè hi ha cançons per a totes les edats i per a tots els gustos, naturalment. ♦

PERE MARTÍ I BERTRAN